

Biblioteksplan

Skurups kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2017-02-27

Innehållsförteckning

1. Förord
2. Styrdokument och värdegrund
3. Nulägesbeskrivning och vårt uppdrag
4. Mötesplats
5. Tillgänglighet
6. Samverkan
7. Skolbiblioteken
8. Utvecklingsområden
9. Sammanfattning och avslutning
10. Länkar och internetresurser

1. Förord

Enligt bibliotekslagen 17 § ska "Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet." Med planen ska folk- och skolbiblioteken stärka, utveckla och förbättra sin verksamhet. Planen skall användas i syfte att nå de mål som politikerna fastställer. Här har biblioteken i kommunen en möjlighet att se på sin samtid men också planera och strukturera inför framtiden. Uppdraget folk- respektive skolbiblioteket ska förtydligas.

Planen kommer, om det inte påkallas från biblioteken, att ses över varje år och revideras vid behov. Tidsperspektivet kommer dock inte att vara längre än fem år.

2. Styrdokument och värdegrund

Styrdokument

Till grund för biblioteksplanen ligger Bibliotekslagen (2013:801):

"6§ Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet." (Svensk författningssamling 2013:801)

Vad gäller skolans ansvar för skolbiblioteken finns detta fastställt i skollagen (1§, 2 kap.) samt i läroplanen (Lgr 11):

"Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. 36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek." (Svensk författningssamling 2010:800)

Region Skåne har just antagit en ny kulturplan (Regional kulturplan för Skåne 2016-2019, <http://utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/kulturutveckling/regional-kulturplan-for-skane1>):

"Region Skåne ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget i Skåne som handlar om att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller folkbiblioteken i länet samt att erbjuda olika former av stöd och utvecklingsmedel." (s. 13)

Vi ska arbeta för att utveckla och synliggöra biblioteket som en central plats för läsning, kultur och upplevelser. Vi ska samverka med biblioteken i Skåne sydost för att stärka biblioteket som ett varumärke. Regionen är en viktig del i bibliotekens utveckling och det är viktigt för oss att ta del av deras utbud. Likaså är samverkan och samarbete med övriga förvaltningar inom kommunen viktiga för att få en tydlig målkedja. Samsyn och långsiktighet bör prägla målkedjan.

Värdegrund

Den gemensamma värdegrund som alla folkbibliotek i Sverige stödjer sig mot är den som står omnämnd i bibliotekslagen, 2§:

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”.

Folkbiblioteken i Skurup skall vara demokratiska, icke politiska och icke religiösa mötesplatser som är öppna för alla.

3. Nulägesbeskrivning och vårt uppdrag

Nulägesbeskrivning

I Skurups kommun bor det drygt 15 000 invånare (november 2016). Befolkningen ökar och SCB¹ gör årligen beräkningar baserat på inflyttningsnetto och födelsetal. Dessa siffror visar på en uppåtgående trend. Endast 30 % av befolkningen har en eftergymnasial utbildning (jfr med riket så är motsvarande siffra 41 %). Detta påverkar givetvis bibliotekets betydelse i närsamhället i den demokratiska processen. Utpendlingen är högre än inpendlingen, vilket i klartext betyder att fler lämnar Skurup för att arbeta än de som kommer till Skurup för att arbeta. Alla dessa faktorer ställer krav på den kommunala servicen och inte minst biblioteket och vad det kan erbjuda kommuninvånarna.

Det finns ett huvudbibliotek, tre filialer och ett skolbibliotek, Mackleanskolan, som erbjuder service till allmänheten och/eller skolan. Filialbiblioteket i Skivarp, på Mölleskolan, är ett integrerat folk- och skolbibliotek. Filialbiblioteket i Rydsgård är ett meröppet bibliotek där låntagare som registrerat sig kan komma in mellan 8 och 22 varje dag (onsdagar 13-22). Filialbiblioteket i Abbekås har endast öppet en eftermiddag/kväll i veckan.

Det totala antalet bemannade öppettider är 67 timmar per vecka, vilket gör biblioteket till en av de mest öppna och tillgängliga offentliga platserna i kommunen.

Det bedrivs en omfattande verksamhet för barn och vuxna; allt från *Barnens första bok* i samarbete med BVC/BHV² med bokprat och bokdepositioner, bokpresentationer på äldreboenden, ”boken kommer” till de som inte kan komma till biblioteklokalerna, en skiftande programverksamhet för barn och vuxna samt ett nära samarbete med skolan. Det bedrivs en mångfacetterad verksamhet för mångspråk och integration på biblioteket. Vårt uppdrag är att tillsammans med andra förvaltningar i kommunen verka för en hållbar och utvecklande integration för nysvenskarna i vårt samhälle.

Vårt uppdrag

Folkbibliotekets uppdrag är att verka för det demokratiska samhällets utveckling. Vi ska bidra till fri åsiktsbildning, förmedla kunskap samt främja tillgången till litteratur, kultur och folkbildning.

¹ Statistiska centralbyrån

² BVC: barnvårdscentralen, BHV: barnhälsovården

Biblioteket i sig ska verka som en öppen arena där man oberoende av religion och politiska åsikter ska kunna träffas, söka information eller låna olika media.

Enligt bibliotekslagen är barn och ungdomar en prioriterad målgrupp: "Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning" (Bibliotekslagen 1, 8 §). De andra prioriterade grupper som nämns i bibliotekslagen är personer med olika funktionsnedsättningar samt de nationella minoritetsspråken (finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska) och personer som har annat modersmål än svenska.

Mål

Folkbiblioteket ska arbeta med de prioriterade målgrupper som nämns i lagen.

Folkbiblioteket ska arbeta övergripande med insatser och projekt för andra grupper så att en bred verksamhet riktad till alla får utrymme i biblioteket.

Utvecklingsområden

För att nå målen ska de ekonomiska förutsättningarna anpassas så att det som står i planen kan erbjudas alla kommuninvånare och besökare.

För att nå målen ska verksamheten bedrivas i anpassade lokaler som är flexibla och tillräckligt stora.

4. Mötesplats

I dagens samhälle fungerar folkbiblioteken oftast som en oberoende mötesplats som är tillgängligt för alla, så även Skurups folkbibliotek. Biblioteken är idag mer än böcker och litteratur. Det är viktigt i dagens samhälle att påtala detta och genom våra olika verksamheter och program visa att alla besökare är välkomna. Det är också viktigt att lokalerna är anpassade för ändamålet, både vad gäller framkomlighet och storlek, men också att personalen arbetar medvetet och strategiskt för att tydlig understryka detta. Biblioteket bör i ett litet samhälle också vara en plats för olika kulturarrangemang och fungera som en samarbetspartner för lokala kulturutövare.

Mål

Folkbiblioteket ska erbjuda en demokratisk mötesplats för alla. Det ska finnas plats för läsning och studier, rum för barn och unga och spontana möten och interaktioner.

Folkbiblioteket ska erbjuda rum för teater och musik, rum för föreläsningar och möten, rum som kan användas av studenter och fritidsläsare, rum för kultursamverkan och samverkan som kan leda utvecklingen i kommunen framåt.

Utvecklingsområden

Flexibla lösningar i bibliotekslokalerna behöver utvecklas för att dessa ska kunna utnyttjas på bästa möjliga sätt.

5. Tillgänglighet

Med tillgänglighet menas den fysiska tillgängligheten, den digitala tillgängligheten, öppethållandet i timmar samt utbudet som bör vara tillgängligt för alla medborgare i kommunen.

Biblioteket idag

Huvudbiblioteket finns i lokaler vid Svantorget i Skurup. Verksamheten finns i bottenplan. Idag är det trångt och dåligt anpassat för vårt uppdrag och för att möta de krav som låntagare och besökare ställer på verksamheten. Utrymmena som finns för personalen är även de trånga och otillräckliga. Det finns installerat en hörslina i utställningsdelen av bibliotekslokalen och vi har även teknisk utrustning som gör det möjligt att hålla föredrag och föreläsningar för en mindre publikskara.

I Rydsgård är folkbiblioteket också beläget i bottenplan och tillgänglighetsanpassad. I Abbekås är bibliotekslokalen försedd med ramp så det går lätt att ta sig in med hjälpmedel och/eller barnvagn.

Skivarp ligger folkbiblioteket i skolan, vilket kan försämra tillgängligheten för allmänheten men läget är positivt för skolan.

Det litterära utbudet på folkbiblioteken i Skurup ska spegla efterfrågan, men utbudet ska också visa bredd, kvalitet och ge en överblick över den litteratur som ges ut i Sverige och i världen. Här samverkar vi med de övriga biblioteken i Skåne sydost (SSO) genom att vår bibliotekskatalog är sammanslagen och vi kan komplettera varandras mediebestånd. Digital tillgänglighet i form av en överskådlig och informativ hemsida, Arena, är viktig. Här görs bibliotekens katalog helt tillgänglig dygnet runt och man kan beställa allt online. Servicen med "Boken kommer", för de som inte själv kan åka till folkbiblioteken, ökar tillgängligheten. För de låntagare som så önskar kan folkbiblioteken fjärrlåna, beställa böcker från andra bibliotek, böcker som inte finns på biblioteken i Skåne Sydost.

Mål

Folkbiblioteken ska ha ändamålsenliga lokaler anpassade för personal och för den verksamhet som bedrivs där. Alla ska känna att biblioteket är deras rum.

Folkbiblioteket ska tillhandahålla litteratur som speglar både bredd och kvalitet. Hänsyn ska tas till inköpsförslag från allmänheten och dessa ska ses över enligt kriterier som handlar om efterfrågan, kostnad och kvalitet.

Biblioteket ska tillhandahålla litteratur i alla former så att alla kan tillgodogöra sig utbudet.

Utvecklingsområden

Den nuvarande lokalen är inte tillräckligt stor för den verksamhet som bedrivs idag med språkcafé, utställningsverksamhet, barnteater, kulturkvällar, fredagsmys och andra publika arrangemang.

Tillgängligheten blir bättre med fler bemannade öppettider på folkbiblioteken.

Tillgängligheten blir bättre med meröppna folkbibliotek.

Medieanslaget bör följa utvecklingen och höjas några procent varje år för att inte urholka och förtunna beståndet på biblioteket. Under flera år har anslaget för inköp av media stått still och detta påverkar beståndet negativt.

6. Samverkan

I nuläget samverkar folkbiblioteket mycket med skolan och skolbiblioteken på Mölleskolan samt Mackleanskolan. Folkbiblioteket är också aktivt inom skapande skola-projekt samt olika läsfrämjande-projekt inom förskolan. Det finns ombud och kontaktpersoner samt olika nätverk på skolorna. Dessa erhåller information om folkbiblioteket och barns läsning, samt bjuds i vissa fall in på möten för information och samarbete.

Samverkan sker med olika studieförbund och andra organisationer i kommunen, med personal på de andra folkbiblioteken i vårt utökade samarbete med Skåne sydost (SSO) samt med anhörigstödet och äldrepedagogen i kommunen.

Samverkan sker med de frivilligorganisationer som vi har i kommunen inom arbetet med prioriterade grupper som barn eller nysvenskar. Samverkan sker med olika verksamheter inom kommunen när det gäller integration och mångfald.

Samverkan sker med kulturenheten och arbetet underlättas genom att bibliotek och kultur är underställda samma förvaltning och chef.

Mål

Folkbiblioteken skall samverka med andra parter så långt det är möjligt, om detta ligger i linje med folkbibliotekets uppdrag.

Utvecklingsområden

I nuläget samverkar biblioteken i den mån det finns utrymme. Med utökade personalresurser kan vi samverka mer med övriga förvaltningar i kommunen samt olika organisationer och studieförbund både inom kommunen som i övriga Skåne och i Sverige.

Idag arbetar man på att skapa en samsyn över skolbiblioteken, vilket behövs för att få ett helhetsgrepp över skolbiblioteksfrågan. En skolbibliotekscentral hade varit det optimala för Skurups kommun.

Mer samverkan mellan näringsliv, turism, kultur och bibliotek bör utvecklas och främjas. Genom olika kulturella projekt och insatser är detta ett utvecklingsbart område som gynnar såväl invånare i Skurup som turister och besökare.

7. Skolbiblioteken

Vad gäller skolbiblioteken i kommunen arbetar skola- och utbildningsförvaltningen med att se över denna.

8. Utvecklingsområden

Folkbibliotekets lokaler

Ett prioriterat utvecklingsområde är att folkbibliotekets lokaler anpassas för den verksamhet som bedrivs idag och som planeras för i framtiden. Folkbiblioteket har svårt att erbjuda service gentemot de enligt lag prioriterade målgrupperna; barn och unga, personer med olika funktionsnedsättningar samt bedriva biblioteksservice gentemot de i vårt samhälle med annan språkbakgrund än svenska, därför att lokalerna inte är anpassade eller ändamålsenliga.

Folkbibliotekets personal

Personalens fortbildning ska prioriteras. Samhällsbilden är i ständig förändring och ny teknik ställer nya krav på personalen. Fortbildning, kurser, möten och samverkan med andra bibliotek ska prioriteras för att utveckla och förnya verksamheten till att bli dynamisk och ledande. Folkbibliotekets personal är den viktigaste resursen för ett demokratiskt närsamhälle.

Folkbiblioteket i Skurups samverkan med Skåne sydost

Samarbetet med Skåne sydost ska prioriteras och utvecklas. Tid ska avsättas för personalen för olika samarbetsmodeller. Detta gynnar samtliga som bor i den sydöstra regionen i Skåne och det utvecklar bibliotekens roll i samhället.

Folkbibliotekets samverkan med skolan och skolbiblioteken i Skurup

Samverkan och samarbetet med skolan i kommunen måste ses över och prioriteras. Folkbiblioteken är allmänhetens bibliotek medan skolbiblioteken ska fungera som ett pedagogiskt verktyg i skolan. Ett fortsatt samarbete bör styras upp och det är önskvärt med en avsiktsförklaring rörande skolbibliotekens framtid i kommunen. En skolbibliotekscentral (SBC) med placering på huvudbiblioteket vore önskvärt. SBC kunde då vara den sammankopplande länken mellan skolbiblioteken och folkbiblioteken i kommunen. I dagsläget är detta inte möjligt då det saknas utrymme i nuvarande folkbibliotekslokaler och det saknas personal att sköta en skolbibliotekscentral.

Folkbibliotekets mål

Biblioteket bör få lokaler anpassade till den verksamhet som skall bedrivas.

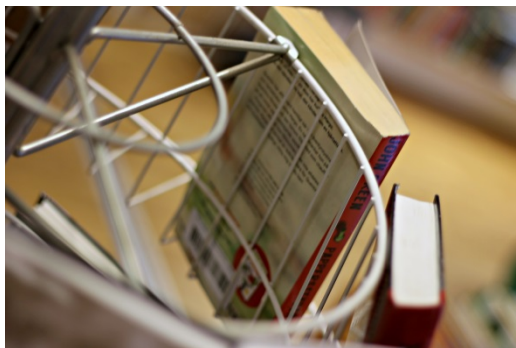
Bibliotekspersonalen bör få den utbildning som behövs för att bedriva verksamheten och utveckla verksamheten i en för kommunen gynnsam riktning.

Samarbetet med Skåne sydost bör prioriteras.

Samverkan med skolan bör resultera i en skolbibliotekscentral som fungerar som länk mellan skolbibliotek och folkbibliotek.

Utvecklingsområden för folkbiblioteket

Det saknas utvecklingsmöjligheter i de nuvarande lokalerna. För att kunna verka för det demokratiska samhällets utveckling där biblioteken ska bidra till fri åsiktsbildning, förmedla kunskap samt främja tillgången till litteratur, kultur och folkbildning behövs rätt förutsättningar och en obändig tro på folkbibliotekets plats i samhällsbilden. För att bli den religiöst obunden arena där man ska kunna träffas, söka information eller låna olika media behöver biblioteket en framtidstro och en utvecklingsplan.

9. Avslutning och sammanfattning

Nationellt ska folkbiblioteken i Skurup arbeta efter bibliotekslagen och skolbiblioteken ska arbeta efter skollagen (1§, 2 kap.) och läroplanen (Lgr 11). Regionalt ska biblioteken i Skurup arbeta efter de regionala planerna; Kulturplanen samt Biblioteksplanen. Lokalt ska biblioteken i Skurup arbeta efter de mål som politikerna fastställer.

Prioriterade områden för folkbiblioteken är lokaler som anpassas efter verksamhetens innehåll, fokusinsatser på barn och unga och i det en tydlig samverkan med skolan samt en bred verksamhet som riktar sig till allmänheten boende i Skurups kommun, i alla åldrar.

En enkel verksamhetsplan som tydliggör folkbibliotekets uppdrag är av yttersta vikt. Här bör man kunna utläsa både kort- och långsiktiga mål för verksamheten samt enkelt kunna knyta dessa till inriktningsmål, övergripande mål samt visionen för kommunen.

10. Länkar och internetresurser

Bibliotekslagen:

https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2013-801/

Skollagen:

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Regional kulturplan för Skåne 2016-2019:

<http://utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/kulturutveckling/regional-kulturplan-for-skane1>

Statistiska centralbyrån:

www.scb.se

Maria Christensen, biblioteks- och kulturchef

Ingrid Karlsson Espersson, barnbibliotekarie

Kerstin Wallner, socialbibliotekarie

Göran Pettersson (MP)

Albin Karlsson (S)

Sten Hamberg (M)